

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Николе Латиновића, председника већа, Николе Мићуновића, Зорана Савића, Миодрага Вићентијевића и Верољуба Цветковића, чланова већа, са саветником Маријом Вуковић-Станковић, записничарем, у кривичном предмету против оптужених **Милана Лукића, Оливера Крсмановића, Драгутина Драгићевића и Ђорђа Шевића**, због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. Кривичног закона Савезне Републике Југославије, у вези члана 22. Кривичног закона Савезне Републике Југославије, решавајући о жалбама бранилаца оптужених, адвоката Николе Гавриловића, Милана Вујина, Миломира Шалића и Слободана Батрићевића, свих из Београда, изјављеним против пресуде Окружног суда у Београду К.1419/04 од 15.07.2005. године, у седници већа одржаној, у смислу члана 375. Законика о кривичном поступку, дана 13.04.2006. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване жалбе бранилаца оптужених Милана Лукића, Оливера Крсмановића, Драгутина Драгићевића и Ђорђа Шевића, а пресуда Окружног суда у Београду К.1419/04 од 15.07.2005. године, **ПОТВРЂУЈЕ**.

Образложење

Првостепеном пресудом оптужени Милан Лукић, Оливер Крсмановић, Драгутин Драгићевић и Ђорђе Шевић, оглашени су кривим, да су као саизвршиоци извршили кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СРЈ, у вези члана 22. КЗ СРЈ и осуђени оптужени Милан Лукић, Оливер Крсмановић и Драгутин Драгићевић, на казне затвора у трајању од по 20 година, а оптужени Ђорђе Шевић, на казну затвора у трајању од 15 година. На основу члана 50. КЗ СРЈ, у изречену казну затвора оптуженима Драгићевићу и Шевићу, урачунава се и време које су провели у притвору и то оптуженом Драгићевићу почев од 03.06.2002. године, па надаље до правноснажности пресуде, а оптуженом Шевићу почев од 24.10.2002. године, па надаље до правноснажности пресуде. Оптужени се ослобађају плаћања трошкова кривичног поступка и судског паушала. Оштећени – породице оштећених упућују се ради остваривања имовинско-правног захтева на парницу.

Против наведене пресуде, благовремено су изјавили жалбе:
-бранилац оптуженог Милана Лукића, адвокат Никола Гавриловић, из Београда,

-браниоци оптуженог Оливера Крсмановића, адвокати Милан Вујин и Славиша Продановић, обојица из Београда, заједничком жалбом,

-бранилац оптуженог Драгутина Драгићевића, адвокат Миломир Шалић из Београда и

-бранилац оптуженог Ђорђа Шевића, адвокат Слободан Батрићевић, из Београда,

и то због битних повреда одредаба кривичног поступка, повреде кривичног закона, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због одлуке о кривичним санкцијама, са предлогом да се ожалбена пресуда укине и врати првостепеном суду на поновно суђење или да се преиначи и оптужени ослободе од оптужбе, или да им се изрекну блаже казне.

У изјављеним жалбама браниоци оптужених су захтевали да буду обавештени о седници већа Врховног суда, као другостепеног, да би истој присуствовали, како они тако и оптужени Драгићевић и Шевић.

Републички јавни тужилац Србије је, у свом писменом поднеску Ктж.1977/05 од 14.12.2005. године, предложио да Врховни суд Србије одије, као неосноване жалбе бранилаца оптужених, изјављеним против пресуде Окружног суда у Београду К.1419/04 од 15.07.2005. године и првостепену пресуду потврди.

Врховни суд је одржао седницу већа, у смислу члана 375. ЗКП, у присуству оптужених Драгићевића и Шевића и бранилаца – адвоката Славише Продановића и Миломира Шалића, адвоката Зорана Поповића и Славице Рајић из Београда, а по заменичком пуномоћју, уместо адвоката Гавриловића и Батрићевића, а у одсуству уредно обавештеног Републичког јавног тужиоца Србије, на којој је размотрио све списе предмета, заједно са побијаном пресудом, па је по оцени навода у жалбама, нашао:

Првостепена пресуда не садржи битне повреде одредаба кривичног поступка, нити повреде кривичног закона, на које другостепени суд, пази по службеној дужности, у смислу члана 380. став 1. тачка 1. и 2. ЗКП, нити постоје битне повреде одредаба кривичног поступка, а које су истакнуте у жалбама бранилаца оптужених.

Браниоци оптужених су неосновано оспорили надлежност, стварну и месну, Окружног суда у Београду за поступање у предмету, важење југословенско-кривичног законодавства према месту извршења кривичног дела, а истакнуто је и постојање оптужнице Хашког трибунала против оптуженог Лукића, која по ставу његовог браниоца, искључује надлежност за поступање домаћег суда, јер садржи радње извршења кривичног дела, које су описане у оптужници ОЈТ у Београду Кт.94/02 од 17.10.2002. године.

Првостепени суд је правилно применио одредбе члана 30. став 1. и 2. ЗКП (*forum domicili*), када је нашао да је Окружни суд у Београду, месно надлежан за суђење у овом кривичном предмету.

Питање месне надлежности на основу члана 37. став 3. ЗКП, након ступања оптужнице на правну снагу, се више не може постављати, ограничено је тим моментом, тако да се суд не може огласити месно надлежним, нити странке могу истаћи приговор месне надлежности.

Оштећени грађани су држављани СРЈ, па је првостепени суд правилно нашао да се ради о примени реалног принципа за важење кривичног законодавства СРЈ у овој кривичној ствари, да надлежност Окружног суда у Београду није у супротности у конкретном случају са одредбама члана 107. КЗ СРЈ, а која се односи на проширење примене реалног принципа, који се овде може применити, јер су за то испуњени законски услови.

Током првостепеног поступка је утврђено да је против оптуженог Лукића, подигнута оптужница од стране тужиоца Трибунала, да у том тренутку оптужени Лукић, Трибуналу није био доступан, те да по подигнутој оптужници, није започет судски поступак, као и да се ради о посебном кривичном делу, злочину против човечности и да би евентуално пред Трибуналом биле примењене одредбе члана 10. Статута Трибунала, али по оцени Врховног суда, поступак који се води пред Међународним трибуналом за ратне злочине учињене на подручју бивше Југославије, не искључује надлежност домаћег суда, да у редовном поступку суди за кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СРЈ.

Чланом 9. став 2. Статута је превиђено да Трибунал има предност у односу на националне судове. У било којој фази поступка Трибунал може службено да затражи од Националног суда да уступи надлежност Трибуналу у складу са Статутом Трибунала и Правилника о поступку и доказима.

Међутим, оно што је овде битно је, да Хашки трибунал није затражио од наших судова (Окружног суда у Београду и Врховног суда), да им се уступи на надлежност овај кривични предмет, где се води поступак против оптуженог Лукића.

Овим питањима већ се изјашњавао и заузео став и Врховни суд својим решењем Кж-I-494/04 од 27.09.2004. године, па су та питања већ тада била решена и расветљена, а тај став као правилан прихватио је и првостепени суд, па Врховни суд упућује на дате разлоге Врховног и Окружног суда у Београду, као јасне, разумљиве и потпуне.

Браниоци оптужених, неосновано побијају првостепену пресуду, да је учињена апсолутна битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 368. став 1. тачка 11. ЗКП, јер је изрека пресуде и даље неразумљива и да првостепени суд није поступио по примедбама Врховног суда, те да нису отклоњене примедбе у погледу описа радњи извршења за сваког оптуженог појединачно, као и да нису наведени разлози о одлучним чињеницама, а и они који су дати су потпуно нејасни и у знатној мери противречни.

Изрека пресуде је разумљива. У изреци пресуде којом је више саизвршилаца оглашени кривим, њих четворица, у довољној мери и обиму су означене радње извршења за сваког од њих посебно.

У првостепеној пресуди су дати разлози о одлучним чињеницама, исти су потпуно јасни и непротивречни.

Првостепени суд је дао оцену својстава оптужених у време извршења кривичног дела, да су као паравојна формација, којом је фактички заповедао оптужени Лукић, кривично дело извршили заједничким деловањем, исказујући при том сопствену вољу. Утврђен је и одређени узрочно-последични однос између радње извршења оптужених и наступеле последице. Дати су и разлози о одлучним чињеницама, везаних за најбитнији део критичног догађаја у холу Хотела "Вилина влас" у Вишеграду и потом на обали реке Дрине.

Првостепени суд је поступио и у смислу члана 394. став 3. ЗКП, извео све процесне радње и расправио сва спорна питања, на које је указао Врховни суд својом одлуком Кж-I-494/04 од 27.09.2004. године.

Браниоци оптужених су жалбама истакли да је првостепени суд учинио апсолутно битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 368. став 1. тачка 10. ЗКП, јер се пресуда заснива на незаконитим доказима, то су фотографије припадника паравојне формације "Осветници" и путника који су изведени из путничког аутобуса, дана 22.10.1992. године, као исказ сведока Драгане Ђекић.

Такви жалбени наводи бранилаца оптужених, оцењени су као неосновани.

У списима предмета налази се албум са фотографијама паравојне формације "Осветници" и албум фотографија отетих лица.

Аутентичност тих фотографија, које је првостепени суд предочио оптуженим, блиским рођацима убијених цивила и сведоцима, ничим није доведена у сумњу, поготову јер је утврђено да је њихов аутор сведок Милан Тимотић, иако је он негирао да их је сачинио. Сведок Драгана Ђекић је изјавила да је те фотографије могао направити једино Милан Тимотић, фоторепортер, јер га је видела испред

Хотела "Вилина влас" и он је једини од свих присутних на том месту имао фотоапарат, као и да су неке фотографије, које говоре о догађајима испред Хотела "Вилина влас", направљене критичног дана.

Првостепени суд није могао доћи до негатива филма, од којих су ове фотографије направљене, али је битно да је суд утврдио ко је снимео те фотографије, а њихова вредност је у томе што служе за идентификацију оптужених (неке од њих приказује и испред Хотела "Вилина влас") и присутних оштећених, након извршеног злостављања са видљивим телесним повредама по глави и телу.

Стога није било основа за примену члана 178. ЗКП и издвајање ових доказа из списка предмета, као незаконитих доказа.

Првостепени суд је правилно оценио да су искази сведока Драгане Ђекић, дате у истрази на дан 27.03.2002. године и на главном претресу одржаном дана 23.01.2003. године веродостојни, дајући за то уверљиво образложење. Ти искази сведокиње су пуни аутентичних детаља и утисака и сведоче о бројним околностима везаним за међусобне контакте оптужених пре извршења кривичног дела, сам догађај на дан 22.10.1992. године, понашање оптужених и атмосферу у време извршења кривичног дела на подручју Вишеграда и Општине Рудо.

Тако детаљан опис догађаја, чињенице и података везаних за отете цивиле и на крају за догађај на обали реке Дрине, могао је бити познат, само некоме ко је био на лицу места, то видео, чуо и доживео. Поред тога, ти њени искази су у складу са исказима других сведока, писменим доказима, фотодокументацијом, делимично и са одбраном оптуженог Шивића.

На главном претресу дана 21.01.2005. године, сведокиња је негирала све што је раније изјавила, да њој уствари ништа није познато о критичном догађају, објашњавајући да је била присиљена да да исказ одређене садржине, да су радници државне безбедности вршили велики психички притисак на њу, тако што су сваког часа долазили код ње кући. Овакво образложење сведока је неуверљиво, што је првостепени суд правилно оценио.

Нема основа ни у доказима, ни за покушај одбране да се сведок Драгана Ђекић елиминише као валидан сведок, тако што ће се довести у питање њено душевно здравље.

Сведокиња је изјавила да је, пошто је видела тела физички злостављаних, а затим убијених цивила, била под мучним утиском, али да је тек после сведочења у истрази и на главном претресу дана 23.01.2003. године, осећала велики страх, да ће због онога о чему сведочи, имати тешких последица, да су упућиване претње и њој и њеној породици, због чега је тражила физичку заштиту ван суднице, која јој је и

пружена у смислу члана 109. став 3. ЗКП, због чега је имала и психичке сметње, чиме се објашњава и промена њеног исказа на главном претресу дана 21.01.2005. године. Међутим, проблеми који су настали после њеног сведочења у истрази и на првом главном претресу, када је говорила истину, немају утицаја на валидност тих њених исказа, као и њену способност опажања и сећања, као и на уверење суда о аутентичности њених навода.

Сведок Драгана Ђекић је у истрази дана 27.03.2002. године изјавила, када је изашла из хотела, где је видела оштећене, оптужени Лукић јој је рекао да су ови "муцахедини" у цивилу за случај да их не ухвате српски борци и да им је он претходно одузео оружје, да је акција успела и да су их ухватили на прелазу за Горажде, (а уствари се радило углавном о радницима са подручја Прибоја и Руда, који су радили у оближњим фабрикама, а неки су имали и потврде да могу слободно да се превозе путем Рудо-Прибој).

Нешто касније, видела је поред реке Дрине, убијене све исте цивиле, које је претходно видела, преподне у Хотелу "Вилина влас", била је маса цивила, неки од њих су каменовали ове муслимане. Пришла је убијеним и видела да су били заклани.

Оптужени Лукић је код ових закланих цивила поред реке Дрине, узвикивао, "да су им то борци и да ће их добити, као што су они предали наше".

Објаснила је да су биле борбе код Горажда, на подручју места Меремешље да је погинуло 19 српских бораца, па је због тога оптужени Лукић тако говорио.

Близу једног камиона са церадом, који је био испред хотела, на бетону, биле су ствари тих муслимана, лична документа, делови гардеробе, као што су јакне и слично и један припадник територијалне одбране, јој је рекао да су то ствари од тих "муцахедина".

Сведок Драгана Ђекић је на главном претресу дана 23.01.2003. године изјавила, да је испод пута, на обали реке Дрине, видела људе који су били измасакрирани, крвави, пребијени, били су мртви, а било је између 15-20 лешева. Није могла да се изјасни, није видела, да ли су убијени из ватреног оружја. Зна да су их цивили каменовали са пута – гађали камењем.

Додала је и да су убијени људи били масакрирани у лошем стању, видела је да су неки од њих били заклани.

Сутрадан јој је Лукић рекао да су их побили.

Правилно је првостепени суд засновао своју одлуку на основу исказа овог сведока, која је очевидац догађаја и сведочила је о битним стварима и детаљно је описала оно што је видела критичном приликом. У ова два исказа сведокиње нема битних разлика, како то неосновано истичу браниоци оптужених, већ напротив, они се међусобно допуњују и објашњавају критичне догађаје.

Из понашања оптуженог Лукића критичном приликом и онога што је рекао овом сведоку, произилази једини могући закључак који је извео и првостепени суд, да су оптужени Лукић и припадници паравојне формације "Осветници", којом је он командовао, на обали реке Дрине лишили живота све оштећене, а које су претходно у холу хотела физички злостављали и претукли. (Наиме, у холу хотела где су оштећени претучени, налазили су се само припадници паравојне формације, не и друга лица и грађани Вишеграда, што произилази из исказа сведока Драгане Ђекић).

Браниоци оптужених побијају првостепену пресуду и због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и при том понављају и следе своју одбрану са главног претреса, истичу да делатност сваког од оптужених није прецизно утврђена, како у делу који се односи на заједничко доношење одлуке, тако и на предузимање радњи извршења кривичног дела, као и на свест о предузимању заједничке акције, саизвршилаштва. Није утврђена ни природа, припадништво и организација наоружане формације, чији су припадници били оптужени, па ни њихова одговорност, јер би као припадници паравојне формације исказивали своје хтење и вољу, док би као војници регуларне војне формације, извршавали наређење претпостављених.

Није утврђено ни ко је оптужене убио и на који начин, где су лешеве и њихов идентитет, да су оштећене хтели да линчују огорчени грађани Вишеграда и да су их они у томе спречили, да су они само виђени на лицу места, да се у наше право уводи овом одлуком Институту "заједничког злочиначког подухвата" из Хашког трибунала и начин оцене доказа, где се проглашава кривим свако ко је присутан неком догађају, без обзира да ли предузима неку радњу или не у оквиру радње које чине елементе кривичног дела. Није утврђен ни разлог отмице, да ли су оштећени отети ради размене за убијене српске борце у борбама код Меремешља или су отети, да би били лишени живота, само зато што су муслимани.

Овакви жалбени наводи оцењени су као неосновани. Првостепени суд је истинито и потпуно утврдио све чињенице које су од важности за доношење законите одлуке, као и кривичне одговорности оптужених за извршено кривично дело из члана 142. став 1. КЗ СРЈ, у вези члана 22. КЗ СРЈ. Чињенично стање у првостепеној пресуди, које се односи на одлучне чињенице, суд је утврдио до степена извесности, на основу великог броја доказа, који су прецизно наведени у образложењу пресуде. При том је суд изнео и садржину сваког тог доказа у битном,

оценио га и логички повезао са другим изведеним доказима, тако да је свестрано, правилно и потпуно оценио све изведене доказе. Поштујући основни принцип кривичног поступка – принцип истине, првостепени суд је проверио и одбрану сваког оптуженог и извео све потребне доказе који су од значаја за утврђивање од битних чињеница.

Из изведених доказа произилази, да је оптужени Лукић формирао паравојну формацију "Осветници" (која није припадала регуларним војним јединицама), која је била под његовим вођством и командом и да је он и организовао њен рад.

Из исказа сведока Грубача се види да је по критичном догађају у Руду чуо да је припадницима те формације "Осветници", основни мотив освете, пошто су чланове њихове породице убили муслимани. Ово исто се може закључити и из њиховог понашања критичном приликом.

Оптужени Шивић је у својој одбрани изјавио да га је оптужени Лукић обавестио да има намеру да у Вишеграду формира специјалну војну јединицу, попут интервентног вода, која би требало да буде у приправности и да интервенише у случају да дође до пробијања линије раздвајању између срба и муслимана, да је њему и сведоку Драгани Ђекић, оптужени Лукић ставио на располагање гарсоњеру у којој су становали у Вишеграду, да је код њих доводио борце, који су се међусобно упознавали, те да су оптужени Шивић и Драгићевић од оптуженог Лукића добили оружје и то аутоматску пушку и да му је увече 21.10.1992. године, оптужени Лукић саопштио да се сутрадан иде у акцију "пресретања муџахедина који иду ка Горажду", па је оптужени Шивић у раним јутарњим часовима отишао у ту акцију.

Сведок Драгана Ђекић је изјавила да је оптужени Лукић имао један вод од 15-20 бораца и био је командир тог вода, у чијем саставу су били оптужени Драгићевић, Шивић и Крсмановић, као и други. Оптужени Лукић није имао никакав чин, нити ознаку чина на униформи, али је чула да га војници ословљавају са "Војвода".

И други сведоци су исто говорили. Сведок Удовичић Милоје је посведочио да је за оптуженог Лукића чуо, да је у то време био легенда, да је био вођа своје јединице и да је имао своје људе и да се радило о паравојној формацији.

Сведок Томислав Ивановић је чуо да је извршена отмица његових комшија из Сјеверина и да су то извршили припадници паравојне формације, чији је вођа био оптужени Лукић.

Стога је првостепени суд правилно утврдио да су оптужени као припадници паравојне формације "Осветници" којом је командовао оптужени Лукић, као саизвршиоци сопственом вољом извршили отмицу, злоставу и убијање цивила. Оптужени су као паравојна формација, били самостална формација, изван јединственог система командовања и кривично дело су извршили заједничким деловањем и при том исказивали сопствену вољу и хтење.

Сви оптужени су деловали под камандом оптуженог Лукића, који им је ставио на располагање стан у Вишеграду у коме су се састајали, оружје, уколико га већ нису поседовали, омогућио њихов међусобни контакт и упознавање, а затим одредио време и место предузимања акције. Пажљивим праћењем редоследа радњи које су оптужени предузимали, одвијање догађаја, о коме детаљно говоре и бројни сведоци – очевидци, несумњиво је утврђено да су оптужени деловали по договору, синхронизовано и са заједничким циљем, да цивиле муслиманске националности лише слободе, изводећи их из путничког аутобуса, затим их принудили да уђу у камион, насилно одвезли у Мотел "Вилина влас" у Вишеграду, где су их физички злостављали, ударајући их дрвеним моткама, а затим их одвели до обале реке Дрине где су их убили. Из понашања оптужених који су прослављали успех, када су цивиле довели до мотела, (сведок Удовичић је изјавио "да су се оптужени почели да се веселе, да је то била нека хистерија од радовања, неки су пуцали, радовали су се као индијанци, када ухвате жртву."), као и накнадна објашњења над њиховим телима после ликвидације од стране оптуженог Лукића, да се ради о муцахединима (а под "муцахединима" у Републици Српској су се подразумевали плаћеници који су долазили да ратују на страни босанских муслимана) и да неће бити размењени за српске борце, јер ни противна страна није поштовала договор о размени заробљеника, несумњиво проистиче да су оптужени били упознати са природном сврхом и разлозима акције које су предузимали. Оптужени су од заустављања путничког аутобуса до ликвидације цивила, били у непосредном контакт са њима, једини су располагали наоружањем помоћу кога су остварили и свој циљ. Неприхватљив је став браниоца оптуженог Шивића, о томе да су цивиле линчовали "њихови суграђани српске националности", а у свом гневу и освети због убиства својих најмилијих, јер нису имали оружје, нити су били у могућности да контролишу било чије понашање и врше власт на другим лицима.

Правилни су чињенични и правни закључци првостепеног суда, да су сви оптужени знали да је сврха одвођења муслимана на једно место, на обали реке Дрине, управо да се лише живота и да су кривично дело извршили са директним умишљајем, будући да су сви оптужени били свесни и хтели извршење дела, да ту постоји јединство умишљаја, да су хтели да злостављају цивиле, само због тога што су припадници друге нације и вере, да би их касније лишили живота.

По исказу сведока Луке Драгићевића, прво начелника, па команданта вишеградске бригаде, 16.10.1992. године пробијен је фронт код Меремешља и велики број бораца је погинуо, а неки су и заробљени. Међутим, оптужени нису отели оштећене цивиле из аутобуса да би разменили за убијене српске борце у борбама код Меремешља. Ово произилази из изведених доказа, околности случаја као и понашања оптужених критичном приликом.

Приликом извршења акције извођења муслимана из аутобуса, сви оптужени су били маскирани, ишарани и нагарављени црном бојом по лицу и рукама, један је имао и навучену чарапу преко лица, били су у избледелим маскирним униформама. Сведок Деса Китић је изјавила и да је њен син био тако маскиран и нагарављен не би могла да га препозна. То је и био разлог што оптужене нико од очевидаца из аутобуса није могао да препозна као извршиоце овог дела.

Сви извршиоци су активно учествовали у овој радњи, свако је имао одређени задатак. Оптужени Лукић је био најактивнији, други су са упереним пушкама у оштећене цивиле и исте спроводили ка камиону, а неки су држали уперене пушке на готовс и према аутобусу.

Ова акција је била унапред добро испланирана, (путницима у аутобусу је било забрањено и да се окрећу), свако од учесника је имао одређене задатке, акција је трајала кратко време, неколико минута. Извршиоци овог дела, а било их укупно девет (четири оптужена и пет НН лица), међусобно уопште нису говорили, њихова међусобна комуникација је била сведена на минимум, само је говорио оптужени Лукић, у аутобусу приликом легитимисања путника.

Да се није радило о размени, види се и по томе, што је све било учињено у кратком временском интервалу, све се одиграло у једном дану. Оштећени су отети рано изјутра, сведок Ђекић Драгана их је видела претучене у холу хотела после 8,00 часова, а истога дана после 12,00 до 15,00 часова на обали реке Дрине, видела је лешеве тих истих цивила.

Оштећени цивили су били сво време под фактичком влашћу оптужених, као јединих наоружаних лица, којима је командовао оптужени Лукић. Отетим лицима нико није могао да се приближи, без одобрења оптуженог Лукића и осталих оптужених, а што се види из исказа сведока Драгане Ђекић, која је детаљно описала тренутак, када су у хотел хтели да уђу револтирани грађани, да би личновали "муцахедине" (јер су оптужени оштећене цивиле тако лажно приказали као муцахедине и као свој успех у борби против њих), али им оптужени то нису дозволили.

Првостепени суд је до степена извесности утврдио да су припадници паравојне формације "Осветници" и то четворица оптужених и пет НН лица, лишили живота оштећене, ово поготову, што је суд у потпуности искључио сваку другу могућност. Да су евентуално оштећене линчовали грађани Вишеграда, за то нема ни једног доказа, то не произилази чак ни из одбране оптуженог Шивића, који не зна ко је оштећене побио, а оптужени Драгићевић се бранио ћутањем, а на пример став браниоца оптуженог Лукића да су оптужени спречили грађане Вишеграда, да линчују оштећена лица.

Тачно је да тела убијених цивила нису пронађена, али је првостепени суд на основу свих расположивих правно ваљаних доказа и поред чињенице да се критични догађај одиграо у условима ратног окружења, несумњиво утврдио идентитет и број убијених цивила, о чему је детаљно изнео свој став на страни 64 пресуде, који као правилан прихвата и овај суд.

По мишљењу Врховног суда, првостепени суд је правилно и потпуно утврдио чињенично стање и све одлучне чињенице у првостепеној пресуди, те су жалбени наводи браниоца оптужених оцењени као неосновани.

Првостепеном пресудом није повређен ни кривични закон и с обзиром на утврђено чињенично стање, правилно је примењен кривични закон, када је првостепени суд нашао да су оптужени учинили кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СРЈ, у вези члана 22. КЗ СРЈ.

Првостепени суд је образложио којим разлозима се руководио при решавању правних питања, а које као правилне прихвата и овај суд.

Након распада СФРЈ, у Републици БиХ, дошло је искључиво да унутрашњег оружаног сукоба, али ипак оружаног сукоба, који постоји када се прибегава оружаном сили или постоји оружаном насиље дужег трајања између власти и организованих група или између таквих група унутар државе, које је било таквог обима и карактера са великим бројем жртава, да се може изједначити са ратом.

Стога се и на те сукобе имају применити правила међународног ратног права, садржаним у Женевским конвенцијама о заштити цивилних лица за време рата из 1949. године, које је наша земља ратификовала 1950. године и чије су одредбе инкорпориране у нашем законодавству, као и у допунском протоколу уз Женевску конвенцију о заштити жртава рата међународних оружаних сукоба од 1977. године, који се примењује на све оружане сукобе, који се одвијају на територији високе стране уговорнице између њених оружаних снага и отпадничких оружаних снага или других организованих наоружаних група, које под одговорном

командом, врше тако контролу на делу њене територије, која им омогућава да воде непрекидне и усмерене војне операције.

Оптужени су ово кривично дело извршили као саизвршиоци и за то су испуњени услови и објективне и субјективне природе, а утврђен је и каузални однос између радњи оптужених и наступеле крајње последице – смрти оштећених лица.

Поред објективних елемената – учешћу у извршењу кривичног дела, остварен је субјективни елемент – свест о заједничком деловању оптужених у односу на забрањену последицу. Ова субјективна веза је остварена договором оптужених, јер је целокупна акција била детаљно планирана и прецизно изведене од почетка до краја, са тачно одређеним задацима за сваког оптуженог, тако да на пример, лешеви оштећених лица никада нису ни пронађени.

Што се тиче евентуалног питања "ексцеса извршиоца" када један извршилац уради више од онога што је било договорено, (правило је да други саизвршиоци не одговарају за ексцес тог извршиоца), за то нема никаквих доказа у списима.

Напротив сви докази, околности случаја и понашање оптужених критичном приликом, као и после догађаја (оптужени Шевић је одмах после догађаја, наредног дана, напустио Вишеград и вратио се у Руму), указују да је на страни свих оптужених постојало јединство умишљаја да се оштећени лише живота и да су сви радили на том задатку, а под командом оптуженог Лукића, као организатора целе акције. Стога су и жалбени наводи бранилаца оптужених којима се то оспорава оцењени као неосновани.

Испитујући поводом жалби бранилаца оптужених, првостепену пресуду у делу одлуке о казни, веће овог суда је нашло да је првостепени суд правилно утврдио и оценио све околности, које су у смислу члана 41. КЗ СРЈ од значаја за одмеравање казне и правилном оценом утврђених олакшавајућих и отежавајућих околности, основано оптуженима Лукићу, Крсмановићу, Драгићевићу и Шевићу, који је у време извршења кривичног дела био млађе пунолетно лице, за извршена кривична дела изрекао максималне казне затвора, које и по налажењу овога суда представљају неопходну меру за остварење сврхе кажњавања из члана 33. КЗ СРЈ, јер су само такве казне адекватне степену друштвене опасности извршеног кривичног дела и кривичне одговорности свих оптужених.

Жалбени предлози бранилаца оптужених за блажим кажњавањем, оцењени су као неосновани, тим пре, што нису поткрепљеним неким новим значајним околностима, које првостепени суд није имао у виду приликом одлучивања о казни.

Наиме, околности под којима је дело учињено су тако тешке да оправдавају дужину трајања казне затвора која је одмерена оптуженима.

Браниоци оптужених су истакли у жалбама, да је првостепени суд начинио повреду кривичног закона, када је прву тројицу оптужених, осудио на казну затвора у трајању од по 20 година, јер је то у супротности са одредбама члана 38. ОКЗ.

Став првостепеног суда је да смо у систему санкција Кривичног закона СФРЈ и касније КЗ СРЈ, имали као самосталну казну затвора, казну од 20 година, а имајући у виду да је више пута долазило до измене оба кривична закона, применио је најблажи кривични закон за оптужене, а то је онај који је прописивао да се за ово кривично дело може казнити затвором најмање пет година или двадесет година, а што је предвиђено изменама КЗ СРЈ ("Сл. лист СРЈ" бр. 37/93 од 16.07.1993. године).

Овај свој став првостепени суд је образложио јасним, разумљивим и потпуним разлозима, које као правилне прихвата и овај суд. Наиме, тим изменама КЗ СРЈ је прописано у члану 6. да се за кривична дела, кривично одговорном учиниоцу, може изрећи и смртна казна, када је прописана законом републике, а у члану 8. да се за најтежа кривична дела може прописати и затвор од 20 година.

Ово значи, да у систему кривичних санкција постојала као самостална казна затвора од 20 година, а постојала је и у моменту доношења ове одлуке, односно важења новог Кривичног законика ("Сл. лист РС" бр. 85/05, 88/05 и 107/05, који је ступио на снагу 01.01.2006. године).

Са изнетих разлога, а у смислу члана 388. ЗКП, одлучено је као у изреци ове пресуде.

Записничар,

Марија Вуковић-Станковић, с.р.

Председник већа

судија,

Никола Латинковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Мирјана Војводић

ан